ATODIAD 3

ARBEDION A THORIADAU

1. Mae Cyngor Gwynedd wedi gwireddu dros £42m o gynlluniau arbedion ers 2015/16.

2. Unwaith eto eleni fel mewn blynyddoedd blaenorol nid oedd y grant gan Lywodraeth Cymru yn ddigonol i gwrdd â chwyddiant, a gan fod y pwysau mewn amrywiol feysydd megis gofal, gwastraff, a digartrefedd yn parhau, rydym wedi bod mewn cylch parhaus o orfod darganfod arbedion.

3. Mae un cynllun arbedion gwerth £200,000 gan yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant a dau gynllun gyda chyfanswm o £450,000 yn y maes gwastraff gan yr Adran Amgylchedd, sydd yn deillio o raglenni blaenorol o arbedion sydd yn berthnasol i 2025/26. Mae'r cynlluniau eisoes wedi eu cymeradwyo gan y Cyngor, ac felly nid ydynt yn destun penderfyniad eleni. Maent hefyd wedi dilyn proses statudol priodol, gweler isod er gwybodaeth.

Arbediad	**Cyfanswm £**
Datblygu 3 prosiect Tai Gofal Ychwanegol arall yng Ngwynedd (Ardal Pwllheli, Ffestiniog, De Meirionnydd)	200,000
Gwasanaethau Gwastraff - Rhesymoli trefniadau dosbarthu cynhwysion	50,000
Gwasanaethau Gwastraff - Adolygu Cytundebau Gwastraff	400,000
CYFANSWM	**650,000**

4. Ar 20 Chwefror 2024, bu i'r Cabinet gymeradwyo gwerth £5.2m o arbedion a thoriadau ar gyfer cyllideb 2024/25 ymlaen, a ddaeth i rym yn unol â'r proffil isod, gyda gwerth £2,860,300 wedi eu proffilio ar gyfer 2025/26. Gweithredwyd y £5.2m yn ei gyfanrwydd wrth osod cyllideb yn 2024/25 ac felly nid yw arbedion 2025/26 a 2026/27 yn cynorthwyo i leihau'r bwlch ariannol yn y blynyddoedd hynny.

PROFFIL CYNLLUNIAU ARBEDION A THORIADAU 2024/25 YMLAEN

	2024/25 £	**2025/26 £**	**2026/27 £**	**Cyfanswm £**
Proffil arbedion a thoriadau	1,965,760	2,860,300	343,090	**5,169,000**

5. Bu i’r cabinet ar 21 Ionawr 2025 gymeradwyo i ddileu'r cynllun casglu clytiau gwerth £146,910 o’r maes gwastraff yn yr Adran Amgylchedd sydd wedi ei broffilio ar gyfer 2025/26, gan ddefnyddio’r ddarpariaeth a osodwyd o’r neilltu yn y gyllideb er mwyn gwneud hynny.

6. Yn sgil yr hinsawdd economaidd bresennol, mae’n anorfod fod rhaid i Awdurdodau Lleol barhau i edrych ar arbedion a thoriadau i gynorthwyo’r sefyllfa ariannol. Mae adroddiad ar wahân ar raglen y Cabinet yn cynnwys rhestr o arbedion a thoriadau pellach arfaethedig ar gyfer eu gweithredu yn 2025/26 – 2027/28 sydd werth £519,000, byddant yn dod i rym yn unol â’r proffil isod:

PROFFIL CYNLLUNIAU ARBEDION A THORIADAU NEWYDD 2025/26 YMLAEN

	2025/26 £	**2026/27 £**	**2027/28 £**	**Cyfanswm £**
Proffil arbedion a thoriadau	100,000	320,500	98,500	**519,000**

7. Felly, i grynhoi, yr arbedion a thoriadau canlynol sydd wedi eu proffilio i’w gwireddu yn 2025/26:

	£
Arbedion sydd wedi eu cymeradwyo’n flaenorol	200,000
Arbedion 23/24 wedi eu proffilio i 25/26	450,000
Arbedion a thoriadau 24/25 wedi eu proffilio i 25/26	2,860,300
Dileu 1 cynllun hanesyddol yr Adran Amgylchedd	-146,910
Arbedion a thoriadau newydd 25/26 wedi eu proffilio i 25/26	100,000
CYFANSWM	**3,463,390**